

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social bistand.

(Ændrede regler for hjælp til uddannelse).

Fremsat den 3. februar 1976 af *socialministeren*.

I lov nr. 333 af 19. juni 1974 om social bistand, som ændret ved lov nr. 176 af 7. maj 1975, lov nr. 246 af 12. juni 1975 og lov nr. 328 af 26. juni 1975, affattes § 42, stk. 1, således:

„Når det må anses for påkrævet af hensyn til en persons mulighed for fremtidig at klare sig selv og sørge for sin familie,

kan der ydes pågældende hjælp til uddannelse og erhvervmæssig optræning eller omskoling i det omfang, der ikke kan ydes tilskud hertil af Statens Uddannelsesstøtte eller efter andre regler uden for den sociale lovgivning. Socialministeren fastsætter retningslinjer for, hvornår hjælpen ydes som lån.“

Bemærkninger til lovforslaget.

Lov nr. 333 af 19. juni 1974 om social bistand, der er ændret ved lov nr. 176 af 7. maj 1975 (ændrede beløb til personlige fornødenheder for pensionister på plejehjem), lov nr. 246 af 12. juni 1975 (ændret klageadgang vedrørende hjælpemidler) og lov nr. 328 af 26. juni 1975 (ophævelse af bestemmelser om sindslidende), træder i kraft den 1. april 1976.

Efter bistandslovens § 42 kan der ydes hjælp til uddannelse og erhvervmæssig optræning eller omskoling, når det må anses påkrævet af hensyn til en persons mulighed for fremtidig at kunne klare sig selv og sørge for sin familie.

Det fastslås dog i selve lovbestemmelsen, at hjælp efter bistandsloven kun kan ydes i det omfang, der ikke kan ydes hjælp af Statens Uddannelsesstøtte eller efter andre regler uden for den sociale lovgivning.

Denne ordning, hvorefter hjælpen efter bistandsloven er subsidiær i forhold til de almindelige støtteordninger, der gælder for alle uddannelsessøgende, bygger på et forslag i socialreformkommissionens betænkning fra 1972 og svarer i øvrigt til, hvad der hidtil principielt har været gældende for personer,

der søger støtte under uddannelse efter lov om offentlig forsorg § 56, stk. 2 (enlige forsørgere), lov om mødrehjælpsinstitutioner, enkepensionslovens § 15, stk. 5, og lov om børne- og ungdomsforsorg § 50, stk. 1. Derimod betyder bistandslovens ordning en ændring for den gruppe, der hidtil har fået uddannelseshjælp som revalidender, idet hjælpen til denne gruppe udelukkende er ydet efter revalideringsloven, dels som tilskud, dels som lån.

Ifølge loven af 4. juni 1970 om uddannelsesstøtte, der var gældende, såvel da socialreformkommissionen afgav sin betænkning som under bistandslovens behandling i folketinget, bestod Statens Uddannelsesstøtte af a) stipendier, b) rentebegunstigede statslån, der var rentefri i uddannelsesperioden, c) statsgaranterede lån i banker og sparekasser.

Med loven af 9. april 1975 om Statens Uddannelsesstøtte er der imidlertid sket en væsentlig ændring i støtten, idet den nu udelukkende omfatter stipendier og statsgaranterede studielån i banker og sparekasser. De rentebegunstigede statslån er således bortfaldet og erstattet af lån i pengeinstitutter til sædvanlig rente, også i uddannelsesstiden.

Maksimum for stipendier er for uddannelsesåret

1975-76 sat til 6.000 kr. årligt for alle uddannelsessøgende over 23 år og hjemmeboende under denne alder samt 7.700 kr. årligt for udeboende under 23 år. Statsgaranti ydes for studielån på indtil 12.000 kr. årligt, og grænsen for den samlede støtte i stipendium og lån ligger på 16.000 kr. pr. år.

Det må således påregnes, at den persongruppe, der har behov for uddannelse af socialt betonedes årsager, efter de nye regler for Statens Uddannelsesstøtte vil være henvist til at søge en væsentlig del af udgifterne dækket gennem statsgaranterede bank- eller sparekasselån på almindelige rentevilkår. De forudsætninger, der lå bag reglerne i bistandslovens § 42, er således ændret, og det må befrygtes, at det vil være vanskeligt at motivere de mennesker, der søger de sociale myndigheders bistand i en socialt belastet situation, til at begynde en uddannelse, der indebærer, at de pådrager sig en betydelig rente- og gældsbyrde. De fremtidige muligheder for at få gennemført en revalidering må derfor skønnes stærkt begrænsede.

Man finder det på denne baggrund rimeligt at foreslå en ændring af bistandslovens § 42, således at hjælpen efter bistandsloven alene bliver subsidier i forhold til stipendier fra Statens Uddannelsesstøtte (og tilskud efter andre regler uden for den sociale lovgivning).

Såfremt man alene ville ændre § 42 derhen, at stipendier fra Statens Uddannelsesstøtte uden forbehold kunne suppleres med støtte efter bistandslovens kontanthjælpsregler, ville ordningen imidlertid blive lempeligere end efter revalideringsloven.

Med hjemmel i en bemyndigelsesbestemmelse i revalideringslovens § 6, stk. 3, er der nemlig gennem cirkulærestempler fastlagt en ordning, hvorefter støtten i det første år af en uddannelse ydes som tilskud, mens støtten i tiden derefter som hovedregel ydes med halvdelen som tilskud og halvdelen som lån, der efter uddannelsens afslutning tilbage-

betales efter aftale med låntageren, normalt over en periode af op til 10 år.

En tilsvarende ordning kan ikke etableres efter bistandsloven, medmindre der skabes udtrykkelig lovhjemmel for det i § 42. I modsat fald kunne der kun kræves tilbagebetaling i de forholdsvis sjældne tilfælde, der kunne henføres under de almindelige tilbagebetalingsbestemmelser i lovens § 26, f. eks. hvis der blev ydet støtte til en uddannelse, som i løbet af kortere tid ville føre pågældende til en meget vellønnet beskæftigelse, som med sikkerhed ville sætte ham eller hende i stand til at tilbagebetale hjælpen.

Det må derfor anses for hensigtsmæssigt, at man ved ændringen af § 42 medtager en udtrykkelig hjemmel til at yde en del af hjælpen som lån. Da fordelingen mellem tilskud og lån antagelig vil en vis grad bør følge den tilsvarende fordeling efter de til enhver tid gældende regler for Statens Uddannelsesstøtte, foreslås det at udforme reglerne som en bemyndigelse for socialministeren til at fastsætte retningslinjer for forholdet mellem lån og tilskud, så de nærmere regler med passende mellemrum kan ajourføres gennem cirkulærestempler.

Såfremt bistandslovens § 42 træder i kraft 1. april 1976 *uden ændringer*, vil en del af de nuværende udgifter til uddannelseshjælp efter revalideringsloven blive afløst af et forøget træk på ydelser fra Statens Uddannelsesstøtte i form af såvel stipendier som statsgaranterede studielån.

Såfremt bistandslovens § 42 ændres som foreslået, skal udgifter svarende til, hvad „uddannelsessøgende af sociale årsager“ kunne have søgt i statsgaranterede studielån, *fortsat* afholdes efter den sociale lovgivning. Udgiften herved kan skønsmæssigt anslås til 45 mill. kr., hvoraf staten efter bistandslovens § 133, stk. 1, skal afholde halvdelen som direkte refusion.

Bilag.**Lovforslaget sammenholdt med gældende lov.***Gældende formulering.*

§ 42. Når det må anses påkrævet af hensyn til en persons mulighed for fremtidig at kunne klare sig selv og sørge for sin familie, kan der ydes pågældende hjælp til uddannelse og erhvervsmæssig optræning eller omskoling i det omfang, der ikke kan ydes hjælp hertil af Statens Uddannelsesstøtte eller efter andre regler uden for den sociale lovgivning.

Forslaget.

§ 42 stk. 1, affattes således:

„Når det må anses for påkrævet af hensyn til en persons mulighed for fremtidig at klare sig selv og sørge for sin familie, kan der ydes pågældende hjælp til uddannelse og erhvervsmæssig optræning eller omskoling i det omfang, der ikke kan ydes tilskud hertil af Statens Uddannelsesstøtte eller efter andre regler uden for den sociale lovgivning. Socialministeren fastsætter retningslinjer for, hvornår hjælpen ydes som lån.“